

ULKOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 5/2004 vp

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomus 2002

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä helmikuuta 2004 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomuksen vuodelta 2002 (K 16/2003 vp). Asia on lähetetty ulkoasiainvaliokuntaan, jolle muut erikoisvaliokunnat voivat antaa toimialaansa koskevan lausunnon 31.3.2004 mennessä.

Lausunnot

Eduskunnan päätöksen mukaisesti sosiaali- ja terveysvaliokunta, talousvaliokunta ja ympäristövaliokunta ovat antaneet asiasta lausunnot (StVL 3/2004 vp, TaVL 8/2004 vp, YmVL 8/2004 vp), jotka on otettu tämän mietinnön liitteiksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- puheenjohtaja Outi Ojala ja pääsihteeri Patrick Zilliacus, Suomen PN-valtuuskunta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Kertomusvuosi oli Pohjoismaiden neuvoston 50-vuotisjuhlavuosi. Juhlaistunto pidettiin eduskunnassa ja sen lisäksi järjestettiin useita muita tilaisuuksia.

Pohjoismaiden neuvosto keskittyi kertomusvuonna organisaatorakenteen uudistamiseen, lähialueyhteistyöhön sekä Pohjoismaalaisten oikeudet -raportin seurantaan ja rajaesteiden poistamiseen. Ulkoasiainvaliokunta pitää tärkeänä, että neuvoston toiminta keskittyy jatkossakin lähialueyhteistyöhön Baltian maiden ja Venäjän kanssa sekä Itämeri- ja arktisten alueiden yhteistyöhön.

Neuvoston istunnossa kiinnitettiin erityistä huomiota turvallisuusongelmiin liittyen Pohjo-

lan lähialueilla lisääntyneeseen järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Istunnossa käsiteltiin laajasti myös ihmiskauppaa ja siihen liittyvää prostituutiota. Neuvoston istunnossa nostettiin perustellusti esille myös muukalaisvihan ja rasismiin hälyttävä vahvistuminen Pohjolassa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa lausunnossaan (StVL 3/2004 vp), että sen toimialaan kuuluvia asioita on toimintakertomuksessa käsitelty hyvinvointivaliokunnan työskentelyä koskevassa selostuksessa sekä keskusteltaessa selvitysmies Ole Norrbackin raportin pohjalta pohjoismaalaisten oikeuksien toteutumisesta. Toimintakertomuksen mukaan Norrbackin raportin seuranta on yhteistyöalue myös vuonna 2003. Ulkoasiainvaliokunta, yhtyen sosiaali- ja terveysvaliokunnan kantaan, pitää tärkeänä, että

Pohjoismaiden välillä liikkuvien kansalaisten oikeuksien toteutumista estäviä sisäisiä rajaesteitä pyritään tehokkaasti poistamaan ja sosiaaliturvaa toimeenpanevien viranomaisten asiantuntemusta pohjoismaalaisten oikeuksista lisätään tiedottamisen ja koulutuksen avulla.

Ympäristövaliokunnan (YmVL 8/2004 vp) ja talousvaliokunnan (TaVL 8/2004 vp) lausuntoihin viitaten ulkoasiainvaliokunta toteaa, että Itämeren ympäristökysymykset muodostavat kokonaisuuden, jossa Pohjoismaiden neuvostolla on tärkeä rooli myös Euroopan unionin laajentumisen jälkeen. Pohjoismaisella yhteistyöllä voidaan korostaa ongelmien painoarvoa ja edistää Itämeri-asioiden käsittelyä myös EU:ssa ja muissa kansainvälisissä yhteyksissä.

Alusliikenteen lisääntyessä Itämerellä merenkulun turvallisuus ja vesien suojelu korostuvat. Yksi keskeinen kysymys on Itämerellä liikennöivien alusten ilmaan ja veteen joutuvien päästöjen ehkäiseminen, jota eduskunnan valiokunnat ovat käsitelleet eri yhteyksissä. Kertomuksessa selostetaan Itämeri-yhteistyötä ja Suomen valtuuskunnan jäsenehdotusta Itämerellä liikennöivien alusten ilmaan ja veteen joutuvien päästöjen ehkäisemisestä. Jäsenehdotus on jatkoa Suomen jäsenehdotukselle Pohjoismaisen Investointipankin ympäristölainojen kehyksen korottamiseksi. Ulkoasiainvaliokunta pitää hyvänä, että valtuuskunta on jatkanut toimintaansa aikaisemman esityksensä pohjalta, jotta yhteistyötä

voitaisiin lisätä ympäristöprojekteissa myös Venäjän kanssa. Itämeren suojelemiseksi on tärkeää, että yhteistyötä tehdään myös Baltian maiden ja Puolan kanssa.

Suomen valtuuskunta on korostanut, että pohjoismainen yhteistyö tulisi ankkuroida paremmin eduskunnan ja sen valiokuntien työskentelyyn. Ulkoasiainvaliokunta yhtyy tähän käsitykseen ja toistaa tässä yhteydessä aikaisemman kantansa, että päämääränä tulisi olla kaikkien parlamentaaristen valtuuskuntien ja valiokuntien välisen yhteistyön tiivistäminen. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomuksesta on nyt ensi kertaa varattu erikoisvaliokunnille mahdollisuus antaa lausunto ulkoasiainvaliokunnalle. Valiokunta yhtyy talous- ja ympäristövaliokuntien kantoihin ja toteaa, että toiminnan ankkurointi ei toteudu tarkoituksenmukaisesti jälkikäteen käsiteltävän kertomuksen muodossa, vaan yhteistyötä erikoisvaliokuntien ja Pohjoismaiden neuvoston valtuuskunnan välillä tulisi tarpeen mukaan kehittää neuvoston kokouksiin valmistauduttaessa.

Päätösehdotus

Ulkoasiainvaliokunta ehdottaa,

että tämä mietintö lähetetään tiedoksi Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnalle ja hallitukselle.

Helsingissä 13 päivänä huhtikuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Liisa Jaakonsaari /sd
vpj. Mari Kiviniemi /kesk
jäs. Ulla Anttila /vihr
Jouni Backman /sd
Antero Kekkonen /sd
Suvi Lindén /kok
Petri Neittaanmäki /kesk

Maija Perho /kok
Suvi-Anne Siimes /vas
Hannu Takkula /kesk
Ben Zyskowitz /kok
vjäs. Aulis Ranta-Muotio /kesk
Esko-Juhani Tennilä /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Raili Lahnalampi.